

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างฉลาด โดยใช้ให้น้อย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงระยะเวลาในการใช้ให้ยาวนาน และก่อให้เกิดผลเสียหายน้อยที่สุด รวมทั้งต้องมีการกระจายการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม ในสภาพปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ดังนั้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีความหมายรวมถึงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วย

✚ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถกระทำได้หลายวิธี ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางตรง ซึ่งปฏิบัติได้ในระดับบุคคล องค์กร และระดับประเทศ ที่สำคัญ คือ

1) **การใช้อย่างประหยัด** คือ การใช้เท่าที่มีความจำเป็น เพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้ได้นานและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

2) **การนำกลับมาใช้ซ้ำอีก** สิ่งของบางอย่างเมื่อมีการใช้แล้วครั้งหนึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ซ้ำได้อีก เช่น ถุงพลาสติก กระดาษ เป็นต้น หรือสามารถที่จะนำมาใช้ใหม่โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การนำกระดาษที่ใช้แล้วไปผ่านกระบวนการต่างๆ เพื่อทำเป็นกระดาษแข็ง เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อมได้

3) **การบูรณะซ่อมแซม** สิ่งของบางอย่างเมื่อใช้เป็นเวลานานอาจเกิดการชำรุดได้ เพราะฉะนั้นถ้ามีการบูรณะซ่อมแซม ทำให้สามารถยืดอายุการใช้งานต่อไปได้อีก

4) **การบำบัดและการฟื้นฟู** เป็นวิธีการที่จะช่วยลดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้วยการบำบัดก่อน เช่น การบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือนหรือโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ส่วนการฟื้นฟูเป็นการรื้อฟื้นธรรมชาติให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น การปลูกป่าชายเลน เพื่อฟื้นฟูความ สมดุลของป่าชายเลนให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ เป็นต้น

5) **การใช้สิ่งอื่นทดแทน** เป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติน้อยลงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้ใบตองแทนโฟม การใช้พลังงานแสงแดดแทนแร่เชื้อเพลิง การใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี เป็นต้น

6) **การเฝ้าระวังดูแลและป้องกัน** เป็นวิธีการที่จะไม่ให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เช่น การเฝ้าระวังการทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ คูคลอง การจัดทำแนวป้องกันไฟป่า เป็นต้น

2. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยทางอ้อม

✚ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1) **การพัฒนาคุณภาพประชาชน** โคนสนับสนุนการศึกษาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ถูกต้องตามหลักวิชา ซึ่งสามารถทำได้ทุกระดับอายุ ทั้งในระบบโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆ และนอกระบบโรงเรียนผ่านสื่อสารมวลชนต่างๆ เพื่อให้ประชาชน

เกิดความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ เกิดความรักความหวงแหน และให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง

2) การใช้มาตรการทางสังคมและกฎหมาย การจัดตั้งกลุ่ม ชุมชน ชมรม สมาคม เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนการให้ความร่วมมือทั้งทางด้านพลังกาย พลังใจ พลังความคิด ด้วยจิตสำนึกในคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่มีต่อตัวเรา เช่น กลุ่มชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษา ในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่างๆ มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร มูลนิธิโลกสีเขียว เป็นต้น

3) ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ช่วยกันดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน การประสานงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน ให้มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้อง คุ้มครอง พิทักษ์การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

4) ส่งเสริมการศึกษาวิจัย ค้นคว้าวิธีการและพัฒนาเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มาจัดการวางแผนพัฒนา การพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ให้มีการประหยัดพลังงานมากขึ้น การค้นคว้าวิจัยวิธีการจัดการ การปรับปรุง พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เป็นต้น

5) การกำหนดนโยบายและวางแนวทางของรัฐบาล ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเป็นหลักการให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง ยึดถือและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งการเผยแพร่ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม



การมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย

ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นกรมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

4. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลา ขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่ายและความจำเป็นในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย

จากหลักการและความจำเป็นดังกล่าว ทำให้การพัฒนาระบบราชการที่ผ่านมาได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารราชการที่สนับสนุนการปรับกระบวนการทำงานของส่วนราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หรือที่เรียกว่า **"การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม"** ในส่วนภาคราชการ การส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ถือได้ว่าเป็นเงื่อนไข และเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาระบบราชการยุคใหม่ที่เป็นราชการระบบเปิด

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาคราชการที่มาจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาคราชการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นหุ้นส่วนจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานราชการต่าง ๆ จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนมากน้อยเพียงใด รวมทั้งต้องอาศัยกระบวนการความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคมที่เป็นพันธมิตรของภาคราชการ ซึ่งถึงเวลาแล้วที่ภาคราชการจะต้องร่วมมือกันเปิดระบบราชการให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อทำให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม และลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างกลไกของการพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนนั่นเอง



รูปแบบและเทคนิคการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

✚ แนวคิดด้านนี้หมายถึงการสื่อสารสองทางโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆของการดำเนินการในโครงการ จะต้องผ่านการระดมความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การดำเนินการ บางครั้งความคิดเห็นอาจจะได้จากกลุ่มประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งอาจมีขนาดเล็กหรืออาจได้ข้อมูลจากประชาชนกลุ่มขนาดใหญ่ หรือบางครั้งอาจได้ข้อมูลจากรายบุคคล วิธีการได้มาซึ่งความคิดเห็นที่จะนำไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบโครงการจำเป็นต้องพิจารณาตามสถานการณ์ที่เหมาะสม ได้แก่

1. สายด่วนสายตรง สามารถใช้เป็นการสื่อสารทางเดียวโดยให้ข้อมูลแก่ประชาชน หรือเป็นการสื่อสารสองทางโดยให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น การโทรศัพท์เข้ามาจะเป็นการโทรฟรีและโทรได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ถ้าเป็นการแสดงความคิดเห็นจะมีการบันทึกเทปความคิดเห็น หรือถ้าเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำ

2. การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นวิธีการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เป็นการสื่อสารสองทางอย่างสมบูรณ์ มีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลและแสดงความคิดเห็น

3. การสัมภาษณ์ เป็นการพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น โดยมีการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าอย่างมีจุดมุ่งหมายมีการบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์หรือบันทึกภายหลังอย่างเป็ระบบ

4. การสัมภาษณ์ทางลึก การสัมภาษณ์ทางลึกจะได้ข้อมูล ข้อเสนอแนะการดำเนินการที่ละเอียดลึกซึ้ง นิยมใช้ในการหาข้อมูลเฉพาะด้านกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับผู้ประชุมชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบรายละเอียดในการดำเนินกาหรือข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่นๆต่อไป

5. การสนทนากลุ่ม เป็นการอภิปรายกลุ่มเฉพาะเจาะจงจำนวนไม่มากนักเพื่อทราบความคิดเห็นเบื้องต้น ทิศทางแนวโน้มความคิดเห็นของประชาชน แนวทางเบื้องต้นในการดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชน นิยมใช้กับกลุ่มที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น กลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

6. การประชุมกลุ่ม เป็นการประชุมระดมความคิดเห็นของผู้ให้ความสนใจในโครงการเพื่อทราบข้อมูลและการร่วมแสดงความคิดเห็น และอาจรวมถึงการหาข้อสรุปร่วมกันในที่ประชุม

7. การสำรวจความคิดเห็น วิธีการนี้ใช้สำรวจความคิดเห็น ทศนคติ ของชุมชนในประเด็นที่ต้องการด้วยการออกแบบคำถามและสำรวจความคิดเห็นด้วยการสอบถามในรูปแบบต่างๆ เช่น การพบปะ การพูดคุยทางโทรศัพท์ การส่งจดหมาย หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมาประมวลผลและสรุปให้เป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือทางสถิติ

8. เวทีสาธารณะ การประชุมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคณะทำงานแลกเปลี่ยนข้อมูลกับประชาชนผู้สนใจ โดยคณะทำงานฯ จะตอบคำถามและนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมไปพัฒนาปรับปรุงรายละเอียดของการดำเนินโครงการให้มีความเหมาะสม หรือถ้ามีโครงการอยู่แล้วจะใช้เวทีสาธารณะนี้เพื่อการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาโครงการที่มีอยู่เดิมให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

เวทีนี้เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าร่วม ผู้เข้าร่วมประชุมจะให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะรวมทั้งซักถามอภิปรายในประเด็นต่างๆ ที่ซับซ้อนหรือสำคัญโดยไม่มีขั้นตอนของการตัดสินใจ จึงเป็นเวทีหนึ่งที่ใช้อภิปราย ถกปัญหาก่อนที่จะมีการทำประชาพิจารณ์ ซึ่งจะช่วยให้การทำประชาพิจารณ์มีความสมบูรณ์ แต่ถ้านำพื้นที่ที่มีความขัดแย้งกับการดำเนินโครงการ เวทีสาธารณะอาจทำให้ความขัดแย้งเพิ่มขึ้นหรือนำไปสู่ความรุนแรงใน ที่ประชุมแทนที่จะเป็นเวทีแสดงความคิดเห็นอาจเป็นเวทีแสดงความขัดแย้งได้

9. การพบปะแบบไม่เป็นทางการ วัตถุประสงค์ของวิธีการนี้เป็นการแสดงความจำนงของหน่วยงานราชการ/เจ้าของโครงการในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจให้ประชาชนซักถามในข้อวิตกกังวล และแสดงความคิดเห็นอย่างไม่เป็นทางการกับเจ้าหน้าที่แบบตัวต่อตัว หรือเป็นการพบปะกันเป็นกลุ่มเล็ก ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของประชาชนจะเป็นข้อเสนอแนะที่ใช้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงรายละเอียดการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโครงการให้มีความเหมาะสมยอมรับได้ต่อไปจากการพบปะอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้เกิดความไว้วางใจ สร้างสายสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่ของโครงการ แต่เป็นกิจกรรมที่ใช้เวลายาวนานทั้งในการวางแผนและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งต้องใช้เจ้าหน้าที่มากกว่าการจัดประชุมโดยทั่วไป

10. คณะที่ปรึกษา คณะที่ปรึกษาเป็นเทคนิคการมีส่วนร่วมที่จัดให้มีตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้เข้ามาร่วมทำงานในรูปของคณะกรรมการที่ปรึกษา โดยบรรจุประเด็นที่จะปรึกษาก่อนหรือในวาระการประชุม เทคนิคนี้ทำให้ได้รับการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียอย่างต่อเนื่อง เป็นการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและเป็นการประชาสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการจากกรรมการที่สนับสนุนโครงการ ผู้ได้รับคำปรึกษาจะได้รับความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้ที่มีมุมมองและเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน จึงต้องประมวลความคิดเห็นเหล่านี้ให้เป็นการจัดการที่มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม การมีส่วนร่วมแบบคณะที่ปรึกษานี้ อาจตั้งเป็นคณะที่ปรึกษาของชุมชน คณะที่ปรึกษาที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือคณะที่ปรึกษาของรัฐบาลที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายและการตัดสินใจทางด้านสิ่งแวดล้อม

11. การประชาพิจารณ์ เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่ค่อนข้างเป็นทางการมีคณะกรรมการประชาพิจารณ์ มีการประกาศเชิญชวนให้ร่วมประชาพิจารณ์ มีการลงทะเบียนประชาพิจารณ์ มีการกำหนดประเด็นประชาพิจารณ์ มีการกำหนดเวลา สถานที่ในการทำประชาพิจารณ์ (ดูรายละเอียดในเอกสารเรื่อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539)

การประชาพิจารณ์ที่ผ่านมาส่วนใหญ่ดำเนินการไม่ครบถ้วนตามกำหนดของระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนดการประชาพิจารณ์ที่ผ่านมามักดำเนินการเมื่อมีปัญหาความขัดแย้งแล้ว เป็นส่วนใหญ่จึงมักไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการอย่างไรก็ตาม หลายโครงการได้เริ่มมีการจัดประชาพิจารณ์ก่อนเกิดปัญหาความขัดแย้งจากประชาชน นอกจากนี้หลายโครงการได้กำหนดไว้ในข้อกำหนดการศึกษาว่าจะต้องจัดทำประชาพิจารณ์เมื่อผลการศึกษาเสร็จสิ้น โดยมีต้องมีการร้องขอให้จัดทำประชาพิจารณ์โดยกลุ่มผู้คัดค้านโครงการอาจกล่าวได้ว่า

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการพิทักษ์และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่ามี ความสำคัญและจำเป็นมาก การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จำเป็นต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่แท้จริง และถูกต้อง โดยมีการกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมอย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละพื้นที่ในแต่ละท้องถิ่นมีกิจกรรมที่มีความ แตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียดปลีกย่อย และในบางท้องถิ่นอาจมีระดับและกิจกรรมที่ไม่ครบหรือเท่า เทียมกัน เกิดจากเงื่อนไขต่างๆของสังคม อย่างไรก็ตามพอจะจำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมจากน้อยไปหา มากได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในขั้นการค้นหาปัญหาและสาเหตุ

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นหรือเริ่ม โดยร่วมค้นหาว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนตนคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์แบบ ประชาชนหรือ ชุมชนจะคิดกันเอง เริ่มต้นเอง เพราะฉะนั้นชุมชนจะต้องมีความเข้มแข็งและมักมีผู้นำที่มีความเป็นตัว ของตัวเอง มีจิตสำนึกสาธารณะ

2. การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน

ประชาชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ร่วม กำหนดวิธีการแสวงหาทางดำเนินการดำเนินงาน หากชุมชนมีความเข้มแข็ง มักมีกิจกรรมที่มีรูปแบบชัดเจนและ มีความเป็นไปได้ในแนวทางปฏิบัติ

3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการปฏิบัติ

เป็นขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น การมีส่วนร่วมแบบนี้ พบได้ในหลายท้องถิ่นที่ ชุมชนอาจไม่มีสำนักทางสิ่งแวดล้อม และองค์กรชุมชนท้องถิ่นไม่เข้มแข็ง และรัฐ มักแทรกตัวเข้ามาเป็นผู้นำ เป็นผู้ริเริ่มหาปัญหาและวางแผนงานมาก่อนแล้ว และโดยส่วนใหญ่ในหลาย ชุมชน ในประเทศไทย โดยส่วนมากมักเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในรูปแบบ กิจกรรมนี้ มากกว่า ที่จะเป็นผู้ริเริ่มคิดค้นปัญหาเอง หรือวางแผนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งหมดหรือทั้ง กระบวนการ

4. การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์

การรับผลประโยชน์จากการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ที่พึงจะได้รับ จากการพัฒนาหรือดำเนินกิจกรรม โดยส่วนมากแล้วไม่ว่าชุมชนใด หากมีโครงการพัฒนา แล้ว คนในท้องถิ่นมักจะร่วมได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทั้งสิ้น ไม่ว่าโครงการนั้นจะมีหน่วยงานของ รัฐเป็นผู้คิด เป็นผู้ริเริ่มต้นหรือไม่ คนในชุมชนย่อมได้รับหรือมีส่วนร่วมแน่นอน ไม่ว่าโดยตรงหรือ ทางอ้อม เช่น โครงการป่าชุมชน ชาวบ้านอาจได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการเข้าไปหาของป่า และ บางกลุ่มอาจไม่ได้เข้าไปหาของป่าแต่ได้รับความชุ่มเย็นจากผืนป่า

5. การมีส่วนร่วมในรูปแบบของการติดตามประเมินผลโครงการ

ประชาชนร่วมดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผ่านขั้นตอนที่ได้มีการตัดสินใจร่วมกัน และอาจร่วมติดตามตรวจสอบผลการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน โดยประชาชนเข้าไปร่วมประเมินว่า โครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น มีความสำเร็จอย่างไร แต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละโครงการอาจมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป โครงการที่จะเกิดจากการคิดริเริ่มเองโดยผู้นำชุมชนและคนในชุมชนท้องถิ่นตน ย่อมมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมประเภทนี้ด้วยเสมอ
